



Vereniging van  
Nederlandse Gemeenten

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW)  
t.a.v. dhr. P. de Krom  
Postbus 90801  
2509 LV 'S-GRAVENHAGE

SZW		ivv	In beh. bij	Datum	Ex.
Ingekomen		16 SEP 2011			
nr: 16910					
Goedstuk <input checked="" type="checkbox"/> Ja <input type="checkbox"/> Nee	Beantw. voor: 27-10-2011				
Betreft:		bijlage(n)			

betreft  
Reactie VNG op concept-  
eindrapport Evaluatie WIJ

ons kenmerk  
BAWI/U201101619

datum  
14 september 2011

Geachte heer De Krom,

Met belangstelling heeft de VNG kennis genomen van het concept-eindrapport *Evaluatie Wet investeren in jongeren*. In het kader van deze evaluatie zijn vijf deelonderzoeken uitgevoerd. Eerder hebben wij al een reactie gegeven op het deelonderzoek dat specifiek onder gemeenten is uitgevoerd door de *Inspectie Werk en Inkomen* en primair gericht was op de implementatie en uitvoering van de WIJ. Deze eerdere reactie is als bijlage toegevoegd aan deze brief. Ten aanzien van de brede evaluatie kan de VNG zich over het algemeen vinden in de conclusies en observaties van de onderzoekers. In reactie op uw verzoek om een reactie kunnen wij als volgt antwoorden.

### 1. Gemeenten actief bezig met WIJ

Uit het evaluatieonderzoek komt naar voren dat gemeenten veel werk hebben verzet om de WIJ succesvol te implementeren en uit te voeren. De onderzoekers constateren dat gemeenten actief bezig zijn om alle jongeren een werkleeraanbod te geven. Daarbij wordt de doelgroep in hoge mate bereikt. Het aantal jongeren dat alleen een inkomensvoorziening ontvangt is bovendien beperkt. Jongeren zelf zijn over het algemeen ook tevreden over de WIJ en over het werkleeraanbod dat hun gedaan wordt. De kleine groep die minder positief oordeelt bestaat vaak uit jongeren die in eerste instantie vanwege een inkomensvoorziening een WIJ-aanvraag doen.

### 2. Oog voor eigen verantwoordelijkheid

Ook vóór de introductie van de WIJ werkten gemeenten vaak al volgens het paradigma dat jongeren in principe behoren te werken of te leren en pas in laatste instantie gebruik horen te maken van een inkomensvoorziening. Gemeenten blijken daarbij ook te kijken naar de mate van eigen verantwoordelijkheid die verwacht mag worden van een jongere. Veel gemeenten proberen jongeren te stimuleren om eerst zelf werk te vinden en om alsnog een startkwalificatie te behalen. Bovendien lijkt van jongeren die als kansrijk worden beschouwd vaak een meer actieve houding te worden verwacht. Het is gemeenten er niettemin veel aan gelegen om jongeren binnen hun traject binnen

boord te houden en daarmee de jongere niet uit het oog te verliezen.

Vooraf werd gevreesd voor het afschrikkende effect van de WIJ. Een dergelijk effect is niet gevonden. In de evaluatie wordt wel gesproken over aanwijzingen dat de WIJ wellicht een aanzuigende werking heeft en jongeren aantrekt die van hun recht op een opleiding en werk gebruik willen maken.

### **3. Kwetsbare groepen jongeren**

In de evaluatie is ook specifiek onderzoek gedaan naar de groep niet-melders. Het blijkt om een heel kleine groep te gaan, die bovendien heel divers is en qua problematiek vaak moeilijk is te categoriseren. Een deel van deze jongeren lijkt zich vrijwel te hebben teruggetrokken uit de maatschappij. Daardoor is het moeilijk om deze jongeren 'op de radar' te krijgen, zelfs als gemeenten actief jongeren proberen te vinden die tot de doelgroep behoren. Des te belangrijker is het dat zodra deze groep zich toch ergens meldt, zij goed worden geïnformeerd over de WIJ. Hiervoor is het van belang dat zorginstellingen en andere instanties die jongeren kunnen doorverwijzen goed op de hoogte te zijn van de WIJ. Dit is nu nog niet altijd het geval, zo blijkt uit de evaluatie. Op dit punt is in de ogen van de VNG dan ook nog winst te behalen.

Er is gemeenten veel aan gelegen om kwetsbare groepen zoveel mogelijk in beeld te krijgen. In dat licht kijkt de VNG bezorgd naar wat precies het effect zal zijn van de aanscherping van de WIJ, waarbij alle jongeren de verplichting krijgen zelf eerst vier weken op zoek te gaan naar werk of opleiding alvorens aanspraak te kunnen maken op ondersteuning. Kan ook van de meer kwetsbare groepen deze mate van zelfredzaamheid worden verwacht? Of zullen deze groepen door de aanscherping uit beeld te verdwijnen? De VNG pleit ervoor dit goed te monitoren en gemeenten voldoende ruimte te geven per geval een afweging te maken die past bij de situatie en mogelijkheden van de betreffende jongere. In de ogen van de VNG zou ook goed moeten worden gekeken hoe de aanscherping van de WIJ uitwerkt in combinatie met de introductie van het bindend studieadvies voor de laagste niveau's in het middelbaar beroepsonderwijs (entreeopleiding).

In de evaluatie komt ook een aantal keren naar voren dat jonge alleenstaande ouders een vrij specifieke groep vormen binnen de WIJ met hun eigen problemen en hindernissen. Om gemeenten te ondersteunen bij het versterken van hun beleid gericht op deze groep, wil de VNG kijken hoe zij haar communicatiekanalen kan inzetten om de kennisuitwisseling hierover tussen gemeenten te bevorderen.

### **4. Meerwaarde van aparte wetgeving blijft onduidelijk**

Gemeenten hebben het uitgangspunt van de WIJ altijd onderschreven dat jongeren in principe behoren te werken of te leren. De VNG is wel steeds kritisch geweest over de vraag of een apart wettelijk regime naast de WWB vereist is om dit paradigma te verankeren. In dat licht is het jammer dat uit de evaluatie niet goed valt af te leiden of de WIJ als aparte wet meerwaarde heeft gehad. Het Rijk ging bij de invoering van de WIJ uit van een dalend aantal jongeren in de bijstand en heeft hier destijds ook op voorhand al bezuinigingen voor ingeboekt. De evaluatie laat zien dat het aantal inkomensvoorzieningen sinds de invoering van de WIJ met 40% is gestegen. Bovendien ontvangen gemeenten veel meer jongeren aan het loket dan enkel de groep die ook daadwerkelijk een inkomensvoorziening ontvangt. De uitvoering van de WIJ is hierdoor intensief.

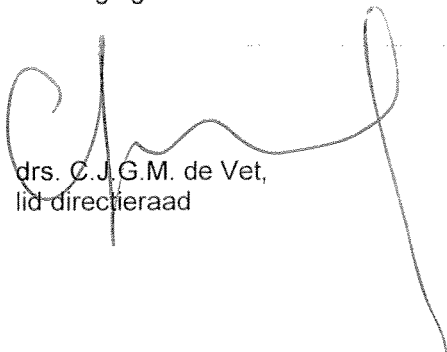
Omdat de crisis waarschijnlijk ook een belangrijke rol heeft gespeeld in het oplopen van het aantal jongeren in de bijstand, blijft onduidelijk wat precies het effect van de WIJ is geweest op de toename van het aantal jongeren dat een beroep doet op de gemeente.

## Resumerend

Uit het evaluatieonderzoek komt naar voren dat gemeenten veel werk hebben verzet om de WIJ succesvol te implementeren en uit te voeren. Gemeenten zijn actief bezig om alle jongeren een passend werkleeraanbod te doen, zonder daarbij overigens de eigen verantwoordelijkheid van de jongere uit het oog te verliezen. Hoewel de doelgroep in hoge mate wordt bereikt, blijven er bepaalde groepen die om extra aandacht vragen. Door kennisuitwisseling en verdere versterking van de samenwerking met zorginstellingen en andere partijen lijkt hier nog tot winst in te behalen voor gemeenten. De decentralisaties van jeugdzorg en Werken naar vermogen zouden hier in belangrijke mate aan kunnen bijdragen. Al zullen de precieze uitwerking van de kabinetsplannen en de financiële kaders die hier bij horen uiteindelijk bepalen of gemeenten ook daadwerkelijk een stap vooruit kunnen zetten.

Hoogachtend,  
Vereniging van Nederlandse Gemeenten

---



drs. C.J.G.M. de Vet,  
lid directieraad